

DIER

MAGAZINE VAN DE DIERENBESCHERMING

NUMMER 3
JAARGANG 104
NAJAAR 2024

Jubileum
editie

In beeld
**Volg de
vogeltrek**

Deltaplan
Veehouderij Awards

**Koplopers
bewijzen dat
het anders kan**

Campagnes, mijlpalen, dierenhulp toen en nu

**Dossier 160 jaar
Dierenbescherming**

Op elk moment is er wel iemand namens de Dierenbescherming voor de dieren in de weer. 24 uur per dag, 7 dagen per week.

Krista van den Berg
Corporate Communicatieadviseur

datum

vrijdag 21 juni, 12:54

locatie

Archief Dierenbescherming, Gouda

Krista van den Berg werkt als corporate communicatieadviseur voor de Dierenbescherming. Ze ontwikkelt en bewaakt de merkstrategie en is campagneleider. In aanloop naar het 160-jarig bestaan, dook ze in de rijke archieven en viel daarbij van de ene in de andere verbazing.

"Ons archief zit in een vrij nieuw pand op een industrieterrein met felle verlichting. Allesbehalve nostalgisch dus. Maar als je de opbergboxen induikt, word je direct teruggeworpen in de tijd.

Handgeschreven notulen met van die lange lussen op vergeeld papier, collectebussen uit de vorige eeuw, olieverfschilderijen en heel veel foto's van ons werk. We hebben prachtige acties gevoerd in het verleden, die de status quo durfden uit te dagen. Ik denk aan een protestmars in Den Haag, met de bereden politie, om iets te doen aan de barbaarse omstandigheden van het vervoer van slachtpaarden. Stel je voor; al die paarden door de Haagse binnenstad, dat moet indrukwekkend zijn geweest. Of neem de gulden die we in 1866 gaven aan iedere agent die een procesverbaal opmaakte bij dierenmishandeling, omdat dit nog te weinig gebeurde naar onze zin. Ook vond ik er een grote foto van de honden van Pim Fortuyn. Een van onze asielen kreeg het toegestuurd als dank voor het opvangen en herplaatsen van zijn dieren. In de bibliotheek op mijn

basisschool hadden we zogenaamde spreekbeurtboekjes. Tijdens mijn bezoek opende ik een doos en vond zo'n spreekbeurtboekje terug. Groen, met op de voorkant een foto van een koe onder erbarmelijke omstandigheden. Ik was op slag terug op mijn oude school, waar ik het vaak in mijn handen heb gehad. De meeste indruk maakten de mappen met krantenartikelen en foto's, die door het land heen werden bijgehouden en verzameld. Wat hebben ongelooflijk veel mensen zich ingezet en wat hebben we veel bereikt. We zijn als een slagschip; zetten een koers uit en gaan op ons doel af. Nooit alleen, maar samen met onze leden en donateurs, vrijwilligers, enthousiaste kinderen, relaties in de politiek en het bedrijfsleven of in brancheorganisaties. We zeggen: we gaan samen voor een diervriendelijke samenleving. Dat is onze kracht, daar ben ik nu nóg meer van overtuigd."

'De meeste indruk maakten de mappen met krantenartikelen en foto's. Wat hebben ongelooflijk veel mensen zich ingezet en wat hebben we veel bereikt.'

05

'Dit jubileum is niet alleen een mijlpaal om trots op te zijn, maar ook een moment om vooruit te kijken naar de uitdagingen die nog voor ons liggen'

Ellen Bien, Directeur/Bestuurder Dierenbescherming

12

Vraag maar raak

Waarom veranderen kameleons van kleur?

13

Dossier

160 jaar op de bres voor dieren

06. Portretten

Deltaplan Veehouderij Awards

22

Bereikt voor de dieren

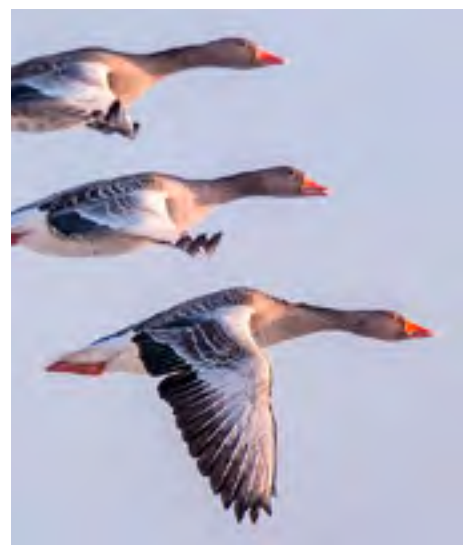
Tijdlijn met mijlpalen

36

Onze nalaters

Trudy Snels indrukwekkende levensverhaal

30. In beeld

Kijk omhoog en volg de vogeltrek

En verder

• Actueel	04
• Ik ben dierenbeschermmer	29
• In het land	34
• Servicepagina	38
• Succesvol geplaatst	39

BETER LEVEN WEEK

Eet bewust

Van nature scharrelen vleeskippen naar voedsel, nemen ze stofbaden en hebben ze behoefte aan daglicht. Maar door gaans zien kippen helemaal geen daglicht en zitten ze gestrest in de stal. Met het Beter Leven keurmerk garandeert de Dierenbescherming dat dieren een beter leven hebben mét verrijking.

Bij 3 sterren vleeskippen gaat dit bijvoorbeeld om stobalen om op te zitten, bij 3 sterren Beter Leven varkens om stro om in te wroeten en een uitloop naar buiten voor frisse lucht. De jaarlijkse Beter Leven week van 21 tot en met 27 oktober onderstreept het belang van bewuste keuzes in de supermarkt en de betekenis van drie welzijnssterren van het Beter Leven keurmerk voor dieren op vlees, zuivel en eieren. Meer op beterleven.dierenbescherming.nl.

SUCCES

Huis- en hobbydierenlijst van kracht

Jarenlang was het een heet hangijzer: de vraag welke dieren wél of niet geschikt zijn als huisdier. Met als gevolg dat er in ons land dieren worden gehouden die daar niet gelukkig van worden. De Huis- en hobbydierenlijst die op 1 juli van kracht werd, brengt daar verandering in. Wij zijn opgelucht en dolblij na meer dan dertig jaar pleiten voor deze lijst. Wat bijvoorbeeld niet meer mag zijn de servalkat en Russische dwerghamster. Goed om te weten: de lijst hanteert een uitsterfregeling. Dat houdt in dat dieren die vóór 1 juli in bezit waren, mogen blijven tot ze overlijden. Eigenaren moeten dan wel kunnen aantonen dat het dier al voor die datum in Nederland was, bijvoorbeeld met een dierenpaspoort of aankoopbewijs. Deze dieren mogen ook worden doorverkocht of -gegeven. Fokken is niet meer toegestaan.

LANDELIJKE COLLECTEWEK

Helpt u mee?

Onze jaarlijkse collecteweek start op 29 september. Zeven dagen lang gaan weer duizenden collectanten op pad. Wilt u een bijdrage leveren zonder dat u de deur uit hoeft? Word online collectant! Het is eenvoudig: maak binnen twee minuten een online collectebus aan op dierenbescherming.digicollect.nl en deel deze via WhatsApp, andere sociale media of e-mail. Het geldt dat met de collecte wordt opgehaald, besteden we aan het beschermen, opvangen en redden van dieren.

SAMENLEVEN MET DE NATUUR

Wildaanrijdingen terugdringen

Jaarlijks sterven in Europa zo'n 194 miljoen vogels en 29 miljoen zoogdieren door het verkeer. De meeste aanrijdingen vinden in de schemer plaats, met name als dieren rondtrekken met hun jongen, gedurende de paartijd en het verzetten van de klok. Ook bijvoorbeeld een gebrek aan voedsel, recreatie- en vakantiedruk, versnippering van de natuur en door mensen aangelegde wegen en barrières hebben invloed. Gelukkig zijn er tal van diervriendelijke maatregelen, waaronder faunapassages, wildwaarschuwingssystemen en omheiningen. Ook u kunt helpen om het risico op wildaanrijdingen te verminderen:

Jaarlijks sterven in Europa 29 miljoen zoogdieren door het verkeer

- Wees alert en neem wildwaarschuwborden in acht
- Verminder uw snelheid naar max. 60 km/uur in risicogebieden
- Blijf in een natuurgebied op de aangegeven fiets- en wandelpaden en houd de hond aangelijnd

- Word vrijwilliger tijdens de paddentrek bij een werkgroep in de buurt
- Rapporteer aanrijdingen

Meer info en tips op dierenbescherming.nl/wildaanrijdingen.

OPROEP

Gezocht: vrijwilligers voor dierenambulance

Hebt u in het weekend tijd? Vindt u het geen probleem om uw bed uit te komen voor een dier in nood? Dan zijn wij op zoek naar u! De dierenambulance zoekt toppers voor de nacht-, weekend- en avonddiensten. De werkzaamheden zijn divers: u bevrijdt dieren uit benarde situaties, brengt ze zo veilig mogelijk naar bijvoorbeeld een asiel of dierenarts, controleert zwervdieren op een chip en zorgt dat dieren en hun eigenaar worden herenigd. Ook kunt u samen met collega's ingeschakeld worden om de brandweer, politie en andere diensten te helpen. Geen enkele melding of dienst

is hetzelfde. Nieuwe vrijwilligers op de dierenambulance zijn altijd welkom. Op dit moment zijn we vooral op zoek naar mensen die de avonden, nachten en weekenden kunnen helpen. Wij zoeken chauffeurs maar regelmatig ook rijders. Kijk op dierenbescherming.nl/vacatures voor een overzicht.

De dierenambulance zoekt toppers voor de nacht-, weekend- en avonddiensten

SAMENWERKING

Zonnepanelen voor asiel

Dierenbescherming Ridderkerk ging opgewekt de zomer in. Energieleverancier Greenchoice installeerde er 24 gloednieuwe zonnepanelen op het dak. Minder stroomkosten betekent meer geld voor de dieren, en dat is altijd goed nieuws. De zonnepanelen zijn onderdeel van de jarenlange samenwerking tussen Greenchoice en de Dierenbescherming. Eerder kregen onze opvangcentra in Gouda en Vlaardingen al zonnepanelen op hun daken.

Een woord vooraf

'Dit jubileum is niet alleen een mijlpaal om trots op te zijn, maar ook een moment om vooruit te kijken naar de uitdagingen die nog voor ons liggen'

Het is een bijzondere editie van DIER, waarin we het 160-jarig bestaan van onze organisatie vieren. We werden opgericht om een aantal misstanden te bestrijden, zoals het gebruik van trekhonden en het couperen van oren en staart bij honden en paarden. Ons eerste grote succes behaalden we in 1875 toen de mishandeling van honden en katten strafbaar werd gesteld.

Zoals u op pagina 2 kunt lezen is een van onze collega's het archief ingedoken, waar zij veel mooie en opmerkelijke voorbeelden vond uit de ruim anderhalve eeuw waarin onze organisatie zich inzet voor de bescherming van dieren in Nederland. Dit jubileum is niet alleen een mijlpaal om trots op te zijn, maar ook een moment om vooruit te kijken, naar de uitdagingen die voor ons liggen. Zoals het aan banden leggen van langeafstandstransporten, het gebruik van proefdieren en de wijze waarop veel dieren nog steeds worden gehouden, terwijl ze daar niet geschikt voor zijn. In deze editie laten we ook de winnaars van de Deltaplan Awards aan het woord. Deze prijzen worden uitgereikt aan mensen en organisaties die zich buitengewoon inzetten voor een duurzame veehouderij. Hun verhalen zijn inspirerend, laten zien dat verandering mogelijk is en leiden tot een beter welzijn voor landbouwdieren. Laten we samen blijven werken aan een toekomst waarin dieren met respect en liefde worden behandeld. Dat doen we met uw steun, we rekenen op u, ook in de toekomst!

Ellen Bien
Directeur/Bestuurder
Dierenbescherming

VrijLevenStal Heerlijkheid Linde

Twee jaar geleden startten Christian en Sanne Klein Koerkamp een uniek concept aan de rand van Deventer. Hun stadsboerderij Heerlijkheid Linde is de eerste die volgens het VrijLeven-Stal-principe is gebouwd. Met oog voor dierenwelzijn, comfort en bodembeheer. De koeien grazen in kruidenrijke weilanden, planten en bomen bevorderen de biodiversiteit en oude landschapselementen zijn in ere hersteld.

"Vijfentwintig jaar geleden werd dit gebied aangekocht door de gemeente om er zware industrie te vestigen. Vanuit de omgeving was er direct veel weerstand. Die industrie kwam er uiteindelijk niet, maar wat dan wel? Ik ben zelf opgegroeid op een intensief melkveebedrijf grenzend aan deze plek, waar de focus altijd lag op melkproductie en aantallen. Er moesten meer koeien gemolken worden om geld te verdienen, dat was de tendens. We liepen er op een gegeven moment tegen de grenzen van ons verdienmodel aan, dat we eigenlijk alleen met schaalvergroting konden compenseren. En dat wilden we niet meer. Ik ging meedenken over de invulling van het gebied. Toen ik uit mijn vertrouwde bubbel stapte, viel plots het kwartje: ik paste helemaal niet in mijn eigen bedrijf. We bedachten een nieuw concept; het beste voor onze koeien, toekomstbestendig, contact met de omgeving en waardering voor ons werk en onze producten. Voor onze 45 koeien lieten we een vrijloopstal bouwen; een enorme parasol van zeildoek met een vloer van zand, in open verbinding met de wei, waar ze jaarrond in en uit kunnen lopen. We merken aan alles dat dit veel beter voor ze is dan een betonvloer. De dieren liggen er relaxed bij, kunnen makkelijk lopen door het zand en bepalen zelf wanneer ze gemolken worden in de melkrobot. Ook maakt het een scheiding van mest en urine mogelijk door een drainagesysteem en een beddingcleaner die stikstof reduceert. Onze motivator is het welzijn van de dieren en de waardering die we krijgen van mensen die ons bezoeken. Dat ze genieten van lokale producten in onze boerderijwinkel en met eigen ogen zien dat de koeien het hartstikke goed hebben. We willen een voorbeeld zijn voor de sector, maar het is niet altijd makkelijk geweest. Laten we zeggen dat het goed is dat we van tevoren niet wisten wat ons te wachten stond. Idealisme is onze kracht geweest in dit traject van lange adem en als we nu rondkijken zijn we alleen nog maar heel trots."

'Voor onze koeien lieten we een vrijloopstal bouwen; een parasol van zeildoek met een vloer van zand, in open verbinding met de wei, waar ze jaarrond in en uit kunnen lopen'

Heerlijkheid Linde is geopend voor publiek. In de boerderijwinkel treft u producten van eigen bodem en lokale ondernemers, ijs van eigen biologische melk, horeca, een buiten terras en voor kinderen is er een natuurlijke speelplek, waar ze alles leren over de dieren van de boerderij. Voor openingstijden en meer info kijkt u op heerlijkeidlinde.nl.

Op weg naar een dierwaardige veehouderij

Pioniers laten zien dat het kan

Kalfjes lopen onbekommerd in de wei, koeien bepalen jaarrond zelf of ze binnen of liever buiten staan, varkens wroeten naar hartenlust in de stal en kaas wordt geproduceerd zonder dat er een dier aan te pas komt. Achter deze vormen van veehouderij gaan innovatieve bedrijven schuil. Pioniers die bewijzen dat het anders kan. Vier van deze koplopers namen onlangs een Deltaplan Award van de Dierenbescherming in ontvangst, omdat zij zich op uitzonderlijke wijze inzetten voor een duurzame veehouderij. DIER zocht ze op.

Krullvarken

Het Krullvarken-concept heeft het welzijn van varkens als uitgangspunt genomen. Want wat hebben de dieren nodig om goed te gedijen? Daar rolde een specifiek systeem uit: de wroetstal. Hier zijn inmiddels twaalf veehouders bij aangesloten. Zo ook familie van de Kamp van boerderij De Roosendaal in Putten.

“Toen we voor het eerst een wroetstal bezochten, waren we direct enthousiast. De varkens zagen er zo tevreden uit. Ze genoten van daglicht, ruimte en konden volop wroeten dankzij een dichte vloer met een dikke laag strooisel. Dat strooisel fungeerde tevens als een comfortabel

ligbed, waar de dieren konden rusten. Belangrijk, want dat doen varkens zo'n achttien uur per dag. Het zijn ook groepsdieren. Dus het feit dat ze in de wroetstal samenleven, is goed voor hun algehele welzijn. Wij stonden al op het punt om een nieuwe stal te bouwen, en besloten dat te doen volgens de vereisten van het Krullvarken-concept. Dat betekende onder meer dat we onze hokken opdeelden in een eet-, lig- en mestgedeelte. Aangenaam voor de dieren, maar ook energiezuinig omdat de dichte vloer met het strooisel verwarming overbodig maakt. Het reduceert tevens de uitstoot van ammoniak omdat mest en urine worden opgevangen, en zo minder vermengen. Natuurlijk moet voor de boeren het financiële plaatje kloppen. Varkens in de wroetstal hebben een

hogere kostprijs, mede door het instrooien en het gebruik van een dagontmestings-systeem. We zijn dus afhankelijk van mensen die een beter dierenwelzijn belangrijk vinden en daarvoor willen betalen. Gelukkig zijn er slagers en consumenten die bewust kiezen voor een stukje vlees met een goed verhaal. Alle boeren die zijn aangesloten bij Krullvarken kiezen voor biodiversiteit op en rondom het erf. Wij zaaien onder meer bloem- en kruidenrijke akkerranden, hebben houtwallen aangeplant en nestgelegenheid voor vogels en vogelkasten. Het winnen van een Deltaplan Veehouderij Award is een mooie erkenning voor alle schakels in de korte keten. We werken samen met slachterij, grossiers en slagers, dus deze prijs is voor ons allemaal.”

‘Onze varkens genieten van daglicht, ruimte en kunnen volop wroeten in een dikke laag strooisel’

KalverENweij

Begin 2023 bouwden Hans Reinders en dochter Anouk op hun boerderij in het Gelderse Angerlo een omheinde zandbak met schuilmogelijkheden voor kalfjes waar ze vanaf drie dagen na de geboorte worden gehouden. De resultaten zijn veelbelovend. De dieren zijn gezonder, groeien beter, leveren meer op en zijn zichtbaar gelukkiger.

“Het idee voor de buitenwei is ontstaan na een onderzoek van een student uit Dronten naar twinboxen waar kalveren met z'n tweeën in staan. De dieren hadden interactie met elkaar en stimuleerden elkaar om te drinken. Gelijktijdig hadden we een kalfje met een kromme poot, dat we in de wei hielden. Dit kalfje had baat bij het buitenleven. Het groeide boven verwachting goed en rende regelmatig als een dolle rond. We besloten daarop een buitenbak te creëren met een ondergrond van zand, die we omheinden met erfbeplanting om de biodiversiteit te stimuleren. In die beginfase waren er wat uitdagingen, want de weersomstandigheden waren slecht. We bouwden daarom een open schuur waar de dieren kunnen schuilen en ze kregen een speciaal dekje tegen de kou. We hopen dat ons

huisvestingssysteem andere veehouders zal inspireren, omdat we zien dat het werkt. In die zin voelt het ook wel als pionieren; we zijn voortdurend bezig om verbeteringen door te voeren. De top laag van het zand waar de kalveren op staan bijvoorbeeld moet stevig en comfortabel zijn, terwijl de onderlaag goed doorloopt. Via drainage worden urine en regenwater afgevoerd. Deze manier van werken heeft niet alleen voor de dieren, maar ook voor onszelf voordelen. De intrinsieke motivatie was het welzijn van de kalfjes. Als ze net zijn geboren, behoeven ze nogal wat aandacht. Nu ze buiten staan, helpen we ze op weg, maar kunnen ze het daarna eigenlijk allemaal zelf. Het doet ze ook zichtbaar goed om buiten te zijn, sociaal gedrag te vertonen. Ze hebben interactie met elkaar, leren van elkaar. Als de ene begint te rennen, gaat de rest erachteraan. Prachtig om ze zo te zien.”

‘Het doet de kalfjes goed om buiten te zijn, sociaal gedrag te vertonen. Als de ene begint te rennen, gaat de rest erachteraan. Prachtig om ze zo te zien.’

Those Vegan Cowboys

Met De Vegetarische Slager bracht Jaap Korteweg 'vleesch' op de markt zonder dat er een dier aan te pas kwam. Met zijn nieuwe geesteskind Those Vegan Cowboys stort hij zich op het maken van plantaardige kaas met behulp van een roestvrijstalen koe, genaamd Margaret.

"Voor de meeste vlees- en zuivelproducten zijn er goede alternatieven op de markt. Maar voor kaas is het aanbod nog beperkt. Terwijl ik denk dat het kan: eten zonder schuldgevoel en zonder weg te kijken van het dierenleed dat erachter schuilgaat. In essentie staat iedereen daar ook voor open, maar dan moeten de alternatieven goed zijn. Plantaardige kaas die net zo lekker is, gezonder en waar geen dieren voor nodig zijn. Ik moet de eerste nog tegenkomen die dan zegt; dat wil ik niet. Met De Vegetarische Slager was mijn idee; zodra het concept levensvatbaar is, mag een ander het overnemen en ga ik me richten op zuivel. Ik ben een pionier, geen manager. Het maakt me ook niet uit wie plantaardige kaas op de markt brengt, als het maar gebeurt. De nadelen van de veehouderij zijn evident. Het is de ethische kant die voor mij het zwaarste weegt. Al op jonge leeftijd worden dieren geslacht. Van een volwaardig leven is geen sprake, qua ontwikkeling zijn het nog kinderen. Met een plantaardig voedingsstelsel kunnen we van de landbouwgrond die nu wordt gebruikt minstens de helft teruggeven aan de natuur. Geen kwantiteit meer met duizenden dieren in stallen, maar kwaliteit voor vrije dieren daarbuiten. Hoe mooi is dat? Mijn idee van de roestvrijstalen koe is al twintig jaar oud. Ze is vernoemd naar 'iron lady' Margaret Thatcher. Je moet het zien als een brouwerij, een vat vol met micro-organismen die caseïne produceren, de basis voor onze kaas. Dat is gelukt, maar we zijn er nog lang niet. Het zal jaren duren om grote hoeveelheden te maken. Toen we begonnen, schatte ik de kans dat het zou lukken heel laag in. Inmiddels ben ik positiever gestemd. We weten nu dat we caseïne kunnen maken zonder dieren, dus is het vooral een kwestie van doorontwikkelen, opschalen en nooit opgeven."

'Eten zonder schuldgevoel en zonder weg te hoeven kijken van het dierenleed dat erachter schuilgaat; ik denk dat het kan'

Waarom Deltaplan Veehouderij Awards?

Met de Awards wil de Dierenbescherming initiatieven op het gebied van dierwaardige veehouderij aanmoedigen. De veehouderij staat aan de vooravond van een transitie, waarin milieu en natuur een rol spelen, maar waarin er wat ons betreft nog te weinig aandacht is voor verbeteringen voor dierenwelzijn en een redelijk inkomen voor de boer. Meer over het Deltaplan Veehouderij, de Awards en winnaars op deltaplanveehouderij.nl.

Vragen over dieren, hun welzijn en het werk van de Dierenbescherming worden hier beantwoord. Hebt u ook een vraag? Mail deze dan naar vraag@dierenbescherming.nl.

Waarom veranderen kameleons van kleur?

Ze doen dit om minder of juist meer op te vallen, hun lichaamstemperatuur te regelen of als hun humeur verandert. Mannetjes krijgen een fel kleurtje als ze verliefd zijn. Beschikbare vrouwtjes worden juist vaal. Kameleons verkleuren ook door stress, angst, agressie of ziekte. Als ze het koud hebben, wordt hun huid donkerder, zodat ze meer straling kunnen absorberen. Zo'n donkere huidskleur, soms pikzwart, kan ook betekenen dat een kameleon niet 'lekker in zijn vel zit'. Eenmaal opgewarmd en weer tevreden keert hij terug naar zijn groenbruine junglekleur.

Waarom heeft een walrus twee van die grote tanden?

Die slag tanden zijn natuurlijk niet te missen. Bij de mannetjes kunnen ze tot wel één meter lang worden. Walrussen gebruiken ze om zich aan ijsschotsen op te hijsen, er gaten mee in het zee-ijs te maken om naar adem te happen of als pikhouweel om schelpdieren van de bodem los te hakken. Maar ze zijn ook nuttig als wapen om rivalen te bestrijden en vrouwtjes te versieren. We kennen walrussen vooral uit het hoge noorden, soms zakt er een af naar de Noordzee.

Hoe help ik de egel in onze tuin?

Een aangeharkt bloemperk of betegelde tuin is niks voor de egel. Een hoop bladeren onder een heg of struik des te meer. U kunt ook een egelhuisje kopen of maken en het in een rustig hoekje uit de wind plaatsen. Voor de winter bouwen egels hun vetreserves op. Maar omdat veel tuinen en straten tegenwoordig bestaan uit tegels, is het vinden van eten een hele klus. Bij schaarste kunt u wat katten- of hondenvoer en water in de tuin zetten. Geen melk, dat is slecht voor egels. Meer tips op dierenbescherming.nl/egels.

Waarom wil onze hond zijn bot begraven?

Voor dieren in het wild geldt dat ze een deel van hun voedselvoorraad veiligstellen voor schaarse tijden door het te begraven. Ook sommige huishonden vertonen dit gedrag, een overlevingsinstinct dat ze hebben overgehouden aan hun voorvader, de wolf. Een bot is bij uitstek geschikt om onder de grond te verstoppen. Het begraven van een bot kan ook een vorm van comfort bieden, een manier om een veilig plekje te creëren, zelfs in een wereld waar voedsel meestal in overvloed is.

DOSSIER
JUBILEUM

160 jaar op de bres voor dieren

**Terugblik op een
rijke geschiedenis**

P14-21

**Bereikt voor
de dieren**

P22-25

**Ons werk door
de jaren heen**

P26-27

**Veel bereikt,
maar nog niet klaar**

Terugblik op een rijke geschiedenis

Honden trokken de kar van de melkboer en dieren werden zonder verdoving geslacht. Mishandeling kon straffeloos plaatsvinden. We praten over de negentiende eeuw, 1864 om precies te zijn. In Den Haag werd officieel de 's Gravenhaagsche Vereeniging tot Bescherming van Dieren opgericht door een groep gegoede burgers, die het belangrijk vond dat dieren een behoorlijke verzorging, voeding en behandeling kregen. Dit jaar staan we stil bij het 160-jarig bestaan van de Dierenbescherming. Een uitgelezen moment om terug te kijken naar het moois dat is bereikt en onze rijke geschiedenis de revue te laten passeren.

1980 Strijd tegen de legbatterij

Decennialang strijdt de Dierenbescherming tegen de legbatterij, waarbij een kip minder dan één A4'tje leefruimte heeft. Een gruwelijker symbool van de degradatie van het dier tot ding bestaat niet. De aanhouder wint; in 2012 komt er een Europees verbod.

1915**Trekhonden**

De Dierenbescherming veroordeelt in de beginperiode vooral het gebruik van dieren als transportmiddel. Een verbod op de hondenkar wordt zelfs speerpunt van de vereniging. Rond 1900 zijn er in ons land zo'n 80.000 honden die zware karren trekken, vaak ondervoed en verwaarloosd. Het duurt tot 1961 voordat er een definitief verbod op het gebruik van de hondenkar komt.

Haags Gemeentearchief/Collectie Leidschendam-Voorburg

2019 Stop de Kooien

Meer dan anderhalf miljoen mensen ondertekenen het Europees burgerinitiatief Stop de Kooien om een einde te maken aan het gebruik van nog steeds miljoenen dieren in krappe kooien in de veehouderij.

1928 Bijeenkomst Jeugdbond

Om mensen uit de onderwijswereld bij de Dierenbescherming te betrekken, wordt er in de jaren dertig een werkgroep opgericht. In 1980 volgt het jeugdlidmaatschap en komt er een tijdschrift, Poespas.

1995 Misstanden in de jacht

Halverwege de jaren negentig is de Dierenbescherming actief met het aan de kaak stellen van misstanden die gepaard gaan met de jacht. Een daarvan betreft het, overigens niet bij wet verboden, doodknuppelen van jonge vosjes met de kolf van een geweer om kogels te sparen. Een confronterende abri campagne maakt het publiek duidelijk waar het om gaat.

1964 Jubileum 100 jaar

Koningin Juliana is eregast bij het 100-jarig bestaan van de Dierenbescherming in het Kurhaus in Scheveningen.

1994 Protestmars slachtpaarden

Tijdens een baanbrekend onderzoek naar veetransport stuiten inspecteurs van de Dierenbescherming op de barbaarse behandeling van slachtpaarden uit Oost-Europa bij het vervoer en op een overlaadstation in Italië. Samen met de bereiden politie organiseren we daarop een protestmars door Den Haag, die voert van het Malieveld naar het Binnenhof.

Robin Utrecht

2024 Zelfstandig houdverbod een feit

De Dierenbescherming knokt er jarenlang voor, organiseert zelfs enquêtes om de politiek te overtuigen dat er brede steun is voor een houdverbod voor dierenmishandelaars. Per 1 januari 2024 is het zover. Er kan nu een zelfstandig houdverbod worden opgelegd. De maximale boetes en gevangenisstraffen zijn verhoogd.

Tot de oorspronkelijke leden van de Dierenbescherming behoorden vooral notabelen, aristocraten en academici. Pronkstukken werden in de jaren zeventig van de negentiende eeuw de namen van de prinses van Oranje. Het 'gewone volk', waaronder arbeiders, boeren, vissers en stedelingen, had ondertussen grote moeite om het hoofd boven water te houden en het gezin te voeden. Het elitaire karakter bleef tot na de Tweede Wereldoorlog bestaan. Pas rond 1955 groeide de vereniging uit tot een werkelijke volksbeweging.

DOORN IN HET OOG

Vanaf het begin probeerde de Dierenbescherming dierenmishandeling aan te pakken. Dat was hard nodig, omdat dieren eerder werden gezien als productie- of hulpmiddelen dan als levende wezens.

Toch lukte het aanvankelijk niet om de politie te laten ingrijpen als dieren slecht werden behandeld. In de meeste gevallen durfden agenten een confrontatie met het publiek niet aan en kozen ze eieren voor hun geld. Dat was dierenliefhebbers een doorn in het oog. In 1866 kwam de Dierenbescherming daarom met een plan; iedere agent die een boete durfde uit te schrijven bij dierenmishandeling, kreeg een gulden als beloning. Een kapitaal in die tijd, waarin een gemiddeld dagloon voor mannen amper één gulden twintig en voor vrouwen zestig cent bedroeg. Tien jaar later werd in Den Haag zelfs een speciale veldwachter aangesteld. In zijn eerste jaar schreef hij voor tweehonderd gulden aan boetes uit, waarna er ook elders belangstelling voor het project kwam.

EIGEN MAANDBLAD

Ten tijde van het lustrum in 1869 verscheen de eerste editie van Androcles, het maand-

Vanaf het begin probeerde de Dierenbescherming dierenmishandeling aan te pakken. Dat was hard nodig, omdat dieren vooral werden gezien als productiemiddelen, niet als levende wezens.

blad van de Dierenbescherming, de voorloper van het blad dat u nu in handen hebt. De naam refereerde aan een van de fabels van de Griek Aesopus, waarin de slaaf Androcles een leeuw tegenkomt met een doorn in zijn poot. Androcles overwint zijn

1995**Demonstratie
veetransporten**

De Dierenbescherming is van de partij bij een demonstratie tegen vee-transporten in Brussel: 'Holland against cruelty'. Landbouwministers komen daar bijeen om te vergaderen over een nieuwe richtlijn voor het vervoer van vee.

1988 Manifestatie voor betere dierenwetgeving

Linda de Mol en Joris Voorhoeve werken mee aan de jeugdmanifestatie voor dierenwetgeving. Vanuit het hele land rijden er bussen naar het Binnenhof in Den Haag, waar kinderen protesteren en een petitie voor betere dierenwetgeving overhandigen, ondertekend door meer dan 'n half miljoen mensen.

1994 Discussie genetische manipulatie

In ruim 1.500 bushokjes prijkt de poster van een voedende vrouw met op de plaats van haar borsten twee koeienuiers. Doel van deze campagne is om de publieke discussie over genetische manipulatie nieuw leven in te blazen. "Straks komt moedermelk niet meer uit de moederborst, maar uit een koeienuier," aldus de Dierenbescherming.

angst voor het dier en haalt de doorn uit de poot, waarna de leeuw hem als dank in leven laat. De keuze voor de hoofdpersoon uit een Griekse fabel als naamgever gaf het toenmalige elitaire karakter van bestuur en leden van de Dierenbescherming weer.

ECLATANTE SUCCESSEN

Je kunt jezelf afvragen of dieren er 160 jaar geleden beduidend slechter aan toe waren dan nu. We hadden toen immers nog geen vee-industrie. Dieren die voorbestemd waren voor de voedselproductie werden veel extensiever gehouden. Vlees was een luxeproduct en enkel betaalbaar voor de elite. Nu liggen er kiloknallers in de supermarkt en leiden miljoenen dieren een erbarmelijk bestaan in de vee-industrie. Dankzij de Dierenbescherming trekken honden geen kar meer, maar de malafide hondenhandel floreert ondertussen volop. De vraag rijst dan ook: vechten we tegen de

bierkaai of komen we steeds een stapje dichterbij ons doel? Geven we de moed op of vinden we inspiratie in onze mooie geschiedenis? We kunnen wel stellen dat we sinds onze oprichting in 1864 elk decennium eclatante successen hebben geboekt. Onze dierenambulances rijden door heel Nederland, in hoogwaardige opvangcentra vangen we ontheemde dieren op, we geven volop educatie en voorlichting, en lobbyen bij de politiek om dieren ook wettelijk bescherming te bieden.

INSTITUUT

De Dierenbescherming is een instituut in ons land. Zoals de ANWB dat is voor weggebruikers en de Consumentenbond voor consumenten, zijn wij dat voor dieren en de mensen die begaan zijn met hun lot. 'Pas jij maar op, anders schakel ik de Dierenbescherming in' is net zo ingeburgerd als het bellen van de brandweer bij

brand en een ambulance bij een ongeval. Dat was niet altijd het geval. Voordat de Dierenbescherming de grote 'volksorganisatie' werd die ze nu is, bestond onze achterban en ook de besturen van die tijd zoals gezegd uit de 'gegoede burgerij'. Uit mensen die het zich konden permitteren om zich bezig te houden met 'zedelijk verval'. Van belang was het om mensen moreel besef bij te brengen; dat dieren géén gevoelloze wezens zijn en dat dierenmishandeling strafbaar gesteld moest worden.

STRIJDBARE ORGANISATIE

Als u de foto's op deze pagina's bekijkt, ziet u een strijdbare organisatie die de straat op ging om in de bres te springen voor dieren in nood. In de begintijd moest vooral het publiek worden voorgelicht, maar was het zonder moderne media nogal een klus om mensen te bereiken. Bestuurders trokken het land in en hielden krakerige radio-

1995 Strijd tegen kistkalveren

De Dierenbescherming voert een lange strijd tegen kistkalveren, die in krappe hokjes worden vetgemest. Om mensen te laten voelen hoe benauwd deze hokken zijn, wordt er aan voorbijgangers op markten en braderieën gevraagd om plaats te nemen in kalverkisten.

2000 Op de bres voor wilde zwijnen

Kinderen voeren een toneelstuk op tegenover de ingang van het Tweede Kamer gebouw om te laten zien hoe belachelijk de drijfjacht op zwijnen is. Ze gaan verkleed als jagers en dieren uit het bos. De jagers schieten met verf op de dieren. Aan het eind zingen de kinderen een actielied tegen de jacht.

1930 Brandgevaar in stallen

Tijdens een internationale brandweertentoonstelling in Rotterdam wordt aandacht gevraagd voor brandgevaar in stallen.

praatjes opierendag. De echte strijd vond echter plaats op het politieke toneel. Wetgeving moest er komen! En dat is gelukt, met als een van de hoogtepunten de door de Dierenbescherming bepleite 'Gezondheids- en welzijnswet voor dieren', door ons geschreven en bevochten in de jaren tachtig en stap voor stap ingevoerd in de negentiger jaren. Eindelijk waren er voorschriften voor de omgang met dieren, waarbij het uitgangspunt de intrinsieke, of eigenwaarde van het dier was. Niet z'n nutswaarde. 'Nee, tenzij' kwam in de plaats van 'ja, mits'.

DIERENWELZIJN VERANKERD

Nog steeds zijn veel van de inspanningen van de Dierenbescherming gericht op het goed verankerd krijgen van dierenwelzijn in wet- en regelgeving. Bij de gemeente, in de provincie en op rijksniveau, maar steeds vaker kloppen we ook in Brussel aan. En dat hard nodig blijft, laat de praktijk van

alledag zien. Er worden megastallen gebouwd en dieren in het wild worden op grote schaal belaagd door mensen die 'last' van ze hebben of ze voor hun plezier willen doden. We zijn helaas nog niet klaar met ons werk. Maar we zijn er wel klaar vóór!

SOLIDE ORGANISATIE

De Dierenbescherming kenmerkt zich anno 2024 als een solide organisatie die vooral in overleg met allerlei betrokken partijen tot oplossingen wil komen. Het Beter Leven keurmerk voor diervriendelijker productie is een goed voorbeeld. Toen het nodig was, gingen we de straat op. Om aandacht te vragen voor het lot van kippen in de legbat-terij, voor dieren tijdens lange transporten, voor kalveren in kisten of voor slachtpaarden uit Oost-Europa. Als er aanleiding is, doen we dat nog steeds. Maar we weten ook dat we tegenwoordig met virtuele demonstraties óók ons doel bereiken. Onze strijd om

Honden trekken geen kar meer, maar de malafide hondenhandel floreert volop. Vechten we tegen de bierkaai of komen we steeds een stapje dichterbij ons doel?

een houdverbod voor dierenkwellers te realiseren, de invoering van de Huis- en hobbydierenlijst en het pleidooi voor een chipplicht voor honden en katten laten dat overduidelijk zien. In de overtuiging dat door samenwerking, als dat kan, échte

1994**Wervingsactie**

De grote televisiewervingsactie 'Deadline voor Dieren' op 4 oktober levert 32.000 nieuwe leden op.

1989 Huishoudbeurs

Om een diervriendelijke samenleving te realiseren, zijn educatie en voorlichting essentieel. Een stand op de huishoudbeurs is een uitgelezen mogelijkheid om het publiek te bereiken.

2004 Fastfood? Slowdown!

Met de actie 'Fastfood? Slowdown!' wordt aandacht gevestigd op fastfoodketens als McDonald's en de FEBO, die de cultuur van snel, sneller, snelst belichamen. De plofkip is hier bij uitstek de dupe van.

Onze dierenambulances rijden door heel Nederland, in hoogwaardige opvangcentra vangen we dieren op, we geven volop educatie en voorlichting, en lobbyen bij de politiek om dieren wettelijk bescherming te bieden

stappen worden gezet. Dan kun je bijvoorbeeld bijna zeventien jaar na introductie van het Beter Leven keurmerk omkijken en concluderen dat we het verschil hebben gemaakt door jaarlijks tientallen miljoenen dieren een beter leven te geven.

HERVORMING

De Dierenbescherming professionaliseert en innoveert in rap tempo. Dat we erin slagen om ook in moeilijke tijden ons werk voort te zetten, lieten we zien toen de coronacrisis ons tot flexibiliteit en creativiteit dwong en er na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne in no time met collega-organisaties een meldpunt 'Hulp voor dieren uit Oekraïne' werd opgezet. Het is duidelijk dat we hard op weg zijn om een belangrijke randvoorwaarde voor onze strategie in te vullen: een krachtige organisatie waar bevlogen mensen met een hart voor dieren werken met als motto: 'Samen maken we diervriendelijk vanzelfsprekend'. Het is onze lijfspreuk. We willen mensen verleiden met ons mee te doen, door te laten zien dat het anders kan, dat we een keuze hebben en dat er vaak al inspirerende voorbeelden zijn. Zo reiken we Deltaplan Veehouderij Awards uit om koplopers in de veehouderij een podium te geven.

KOM MAAR OP!

Dat neemt niet weg dat we noodhulp blijven bieden waar nodig en dat we op de barricaden staan voor dieren die lijden onder bijvoorbeeld hittestress. Ondertussen worden er *state-of-the-art* dierenbeschermingscentra gebouwd, zijn de ambulances en hun bemensing toegerust voor dit belangrijke werk en de mensen die zich voor de Dierenbescherming inzetten, zijn zoals altijd tot op het bot gemotiveerd om onze kerntaken handen en voeten te geven. Laten we ernaar streven dat we bij ons volgende jubileum kunnen constateren dat we eindelijk afscheid hebben genomen van de vee-industrie. Dat er overal rekening wordt gehouden met de natuurlijke behoeften van dieren, het gebruik van proefdieren is gereduceerd tot praktisch nul en dat dieren dumpen en impulsief aanschaffen ondenkbaar is geworden. Zou dat geen mooi cadeau zijn? Nog 160 jaar? Kom maar op!

Cock Tholens/Stadsarchief Rotterdam/Collectie Cock Tholens

± 1956 Met de collectebus langs de deur

Drie meisjes zamelen geld in voor de Dierenbescherming. Om hun armen dragen ze een band met de tekst 'Wordt lid van de Dierenbescherming'.

Robin Ulrecht

2013 Petitie afschieten van zwervkatten

137.123 Mensen tekenen de petitie 'Zeg NEE tegen het afschieten van zwervkatten'. Kort nadat de petitie wordt aangeboden aan Sharon Dijksma van Economische Zaken, besluit de Tweede Kamer dat katten niet meer mogen worden afgeschoten.

± 1900 Vermanende slagzinnen op straat

De beginjaren staan vooral in het teken van de opvoeding en beschaving van 'het volk'. Op openbare plaatsen worden vermanende slagzinnen gehangen.

2023-2024 Opvang honden uit malafide handel

De Dierenbescherming vangt honderden 'schuurhonden' op uit de malafide hondenhandel. De dieren zijn niet gesocialiseerd en hebben nooit daglicht gezien. Vervoer, opvang en verzorging van deze dieren wordt een klus die z'n weerga niet kent.

MIJLPALEN

Bereikt voor de dieren

Op 11 mei 1864 kwamen in Den Haag zes heren bij elkaar om te vergaderen over een vereniging 'ter voorkoming en beteugeling der kwelling en mishandeling van dieren'. Op 25 augustus was de oprichting van de 's Gravenhaagsche Vereeniging tot Bescherming van Dieren een feit. Sinds die tijd hebben we veel voor dieren bereikt.

1864

De 's Gravenhaagsche Vereeniging tot Bescherming van Dieren wordt opgericht. Een eliteclub, bestaande uit rijke dames en heren van stand, die met een beschavingsoffensief dierenkwellers trachten te corrigeren.

1880

Nuttige Dierenwet

Tientallen vogelsoorten, bijna alle insecteneters en enkele zoogdiersoorten krijgen dankzij de Nuttige Dierenwet het hele jaar bescherming.

1877

Samenwerking

Een aantal lokale groepen gaan samenwerken en er komt een landelijke vereniging. De naam wordt veranderd in de Nederlandsche Vereeniging tot Bescherming van Dieren.

1875

Het opzettelijk mishandelen van honden en katten wordt strafbaar.

1886

Dierenmishandeling strafbaar

Dierenmishandeling wordt erkend als een misdrijf. Daarmee krijgen alle dieren een vorm van wettelijke bescherming.

1910

Trekhondenwet

Vanaf de jaren tachtig in de negentiende eeuw strijdt de Dierenbescherming voor afschaffing van de trekhond. Omdat dit de kleine ondernemers raakt, wordt het streven gesteld op geleidelijke verbeteringen. Met de invoering van de Trekhondenwet komen er regels voor honden voor een kar en kan niet meer elke hond zomaar worden gebruikt.

1912

Vogelwet

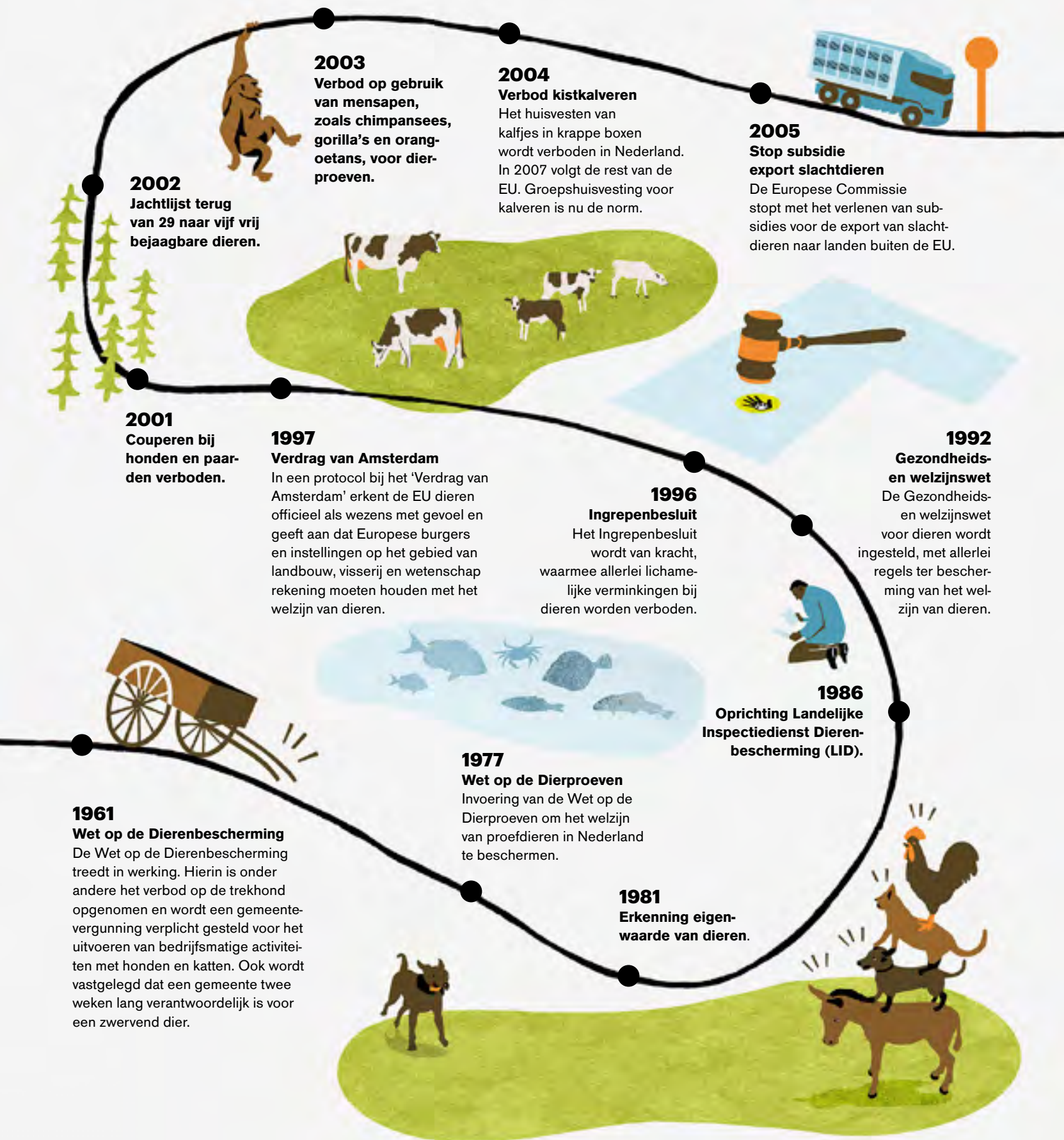
Bijna alle vogelsoorten worden in de Vogelwet onder wettelijke bescherming geplaatst.

1930

Eerste Werelddierendag

Tijdens de eerste Werelddierendag richten de hoofdbestuursleden zich tot kranten en omroepen, en houden de afdelingen spectaculaire acties om de aandacht op het lot van dieren te vestigen.

2007
Introductie van
het Beter Leven
keurmerk.

2008
Couperen schapen-
staarten verboden.

2009
Verbod op handel in
honden- en kattenbont.

2009
Handelsverbod
dierproeven
voor cosmetica

Na het Nederlandse verbod op dierproeven voor cosmetica in 1997 wordt het handelsverbod in de hele EU van kracht.

2012
Verzet Wet
Natuurbescherming

Succesvol verzet tegen de nieuwe Wet Natuurbescherming, waarin het voornemen stond om de lijst van van vrij bejaagbare dieren uit te breiden van vijf naar elf soorten. Gedurende het jaar is het door lobby al gelukt om de grauwe gans, de kolgans en de smient van de uitgebreide lijst te krijgen. Meer goed nieuws volgt in oktober, als de wet na de val van het kabinet controversieel wordt verklaard.

2012
Strengere straffen
dierenmishandelaars
De maximale proeftijd voor veroordeelde dierenmishandelaars wordt verhoogd en de gevangenisstraf voor dierenmishandeling verlengd van twee naar drie jaar. Een mooi resultaat van jarenlange lobby.

2012
Verbond koeien in de wei
De Dierenbescherming sluit groot verbond om koeien in de wei te houden.

2012
Europees verbod
legbatterij

Na een lange strijd wordt het Europese verbod op de legbatterij van kracht. In deze legbatterij zaten meerdere kippen heel dicht op elkaar in een draadgazen kooi. Uit verveling verwondden ze elkaar en plukten ze elkaar kaal.

2013
Verplicht
chippen
honden.

2013
Maatregelen
tegen stalbranden
Nieuwe maatregelen moeten het aantal stalbranden indammen. Dieren worden hierdoor niet langer gezien als 'goederen in loods' en alle nieuwe en te verbouwen stallen moeten voortaan voldoen aan een pakket brandveiligheidseisen.

2013
Varkensvlees met 1 ster
Beter Leven keurmerk de norm
Nederlandse supermarkten verkopen per 1 juli 2015 alleen nog vers varkensvlees dat voldoet aan 1 ster van het Beter Leven keurmerk: bijna vier miljoen varkens uit de vee-industrie hebben vanaf dan meer ruimte en afleidingsmateriaal om verveling tegen te gaan. Lichamelijke verminkingen van biggen worden drastisch verminderd en de dieren mogen langer bij hun moeder drinken.

2013
In de hele EU wordt
een verbod inge-
steld op de verkoop
van cosmetica met
ingrediënten getest
op dieren.

Nog lang niet klaar

We hebben in 160 jaar veel bereikt, maar helaas zit onze taak er nog lang niet op. Nu de Huis- en hobbydierenlijst een feit is, pleiten we voor eenzelfde lijst voor vogels en reptielen. Ook actueel is de strijd tegen hittestress, impulsaankopen bij huisdieren, langeafstandstransporten, het gebruik van proefdieren en de intensieve veehouderij. Om maar een paar voorbeelden te noemen. Wij gaan onverminderd door tot de dag dat we kunnen zeggen; onze taak zit erop.

Daarbij is uw steun onmisbaar.

2024

Zelfstandig houdverbod

De wetgeving rond dierenmishandeling wordt aangescherpt. Vanaf 1 januari is het mogelijk om een zelfstandig houdverbod op te leggen aan dierenbeulen en zijn er strengere straffen voor dierenmishandeling en -verwaarlozing. Ook worden de maximale boetes en gevangenisstraffen verhoogd.

2023

Houdverbod dieren die lijden onder uiterlijk

Er komt een houdverbod voor dieren die lijden onder hun uiterlijk, zoals honden met platte snuiten en katten met vouwoor-tjes. Ook stelt de minister dat deze dieren niet meer vertoond mogen worden in de media, zoals in films en reclame.

2023

Chipplicht voor katten

Minister Adema van LNV kondigt aan dat hij een verplichte chip wil invoeren voor katten. De Dierenbescherming lobbyde hier jarenlang voor.

2022

Huis- en hobbydierenlijst

We knokten er dertig jaar voor: een Huis- en hobbydierenlijst die voor eens en altijd duidelijk maakt welke dieren niet geschikt zijn om als huisdier te houden. Op 1 juli 2024 wordt de lijst officieel van kracht.

2013

Wet dieren

Wie een dier heeft moet er goed voor zorgen. Dankzij de nieuwe regels in de 'Wet dieren' zijn welzijn en gezondheid van dieren beter beschermd.

2015

Nertsenfokverbod

Het nertsenfokverbod wordt van kracht. Bestaan-de fokkers krijgen de kans om hun bedrijf af te schalen tot 2024, maar door de coronacrisis wordt het verbod in 2020 versneld ingevoerd.

2017

Succes in strijd tegen paardenmarkten

We voeren al jaren strijd tegen paardenmarkten. Inmiddels is het niet meer toegestaan om paarden van een andere plek dan een exportverzamelplaats naar het buitenland te vervoeren. Dit resulteert in een aanzienlijke daling van het aantal paarden op markten.

2019

Verbod wegbranden snavelpunt

Terwijl de sector wederom om uitstel vroeg, volhardt de minister van Landbouw in haar standpunt; het is officieel verboden om het puntje van de snavel van pluimvee weg te branden.

TOEN & NU

Onze mensen, ons werk

Dierenambulances

Nederland heeft niet vooropgelopen als het gaat om de oprichting van een eigen dierenbeschermingsorganisatie. Toen een groep Hagenaars de eerste voorbereidingen trof, hadden bijna alle andere Europese landen al eigen 'verenigingen ter bescherming van dieren'. De eerste dierenambulance volgde pas jaren later.

Het ging om een zogeheten rijwieltransportwagen met luchtbanden en afneembare mand. Deze werd aangeschaft om gewonde dieren te vervoeren. Toen het asiel in Den Haag zich in 1926 over politiehonden ging ontfemen, kwam er gemeentesubsidie. Vanaf dat moment moest er ook een bestelwagen komen om de dieren te transporteren en werd er een aanhang-

wagen aangeschaft voor het vervoer van overleden dieren. De bestelauto was een aanwinst voor de eerstehulpdienst voor dieren. Er werd zelfs 's avonds uitgerukt om een gewond dier op te halen. In 1926 ging de dierenambulance tweehonderd keer op pad. Dat staat in schril contrast met de huidige situatie, waarin onze dierenambulances jaarlijks maar liefst 70.000 keer uitrijden en vaak 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar zijn. Om die reden zijn we ook zo blij met onze vrijwilligers die dag en nacht klaarstaan om dieren op te halen en te vervoeren. Dieren helpen is tenslotte een vak waar niet te makkelijk over gedacht mag worden.

In 1926 ging de dierenambulance tweehonderd keer op pad, nu jaarlijks zo'n 70.000 keer

Dierenopvang

Het initiatief voor het allereerste asiel, ofwel 'Asyl', in Nederland kwam van Maria Jacoba van Manen-Thesingh met de steun van een aantal andere welgestelde vrouwen, die zich bekommerden om het welzijn van dieren.

De opening vond plaats op 1 september 1877. Niet iedereen zag het nut van een asiel in en blaffende honden werden al helemaal niet gewaardeerd. Bij het gemeentebestuur druppelden de klachten dan ook binnen. De deftige bestuursleden waren op hun beurt niet blij met de ligging van het asiel in een arme Haagse wijk. Er kwam daarom al snel een nieuw onderkomen, dat werd bekostigd door een van de bestuursleden. Het asiel ving vooral honden op, maar ook katten waren welkom. In 1905 was er een verhuizing naar de Nieuwe Haven in Den Haag, en wederom waren bewoners niet te spreken over de geluidsoverlast. Vijf jaar later opende een kliniek waar dieren konden worden geopereerd. In 1965 werd de wettelijke bepaling in werking gesteld dat een zwerfdier gedurende veertien dagen moest worden bewaard, wat betekende dat de gemeente verantwoordelijk

was voor de kosten ervan. Op dit moment zijn er zo'n dertig dierenopvangcentra in ons land verbonden aan de Dierenbescherming. Hier worden jaarlijks tienduizenden dieren opgevangen. Om nog meer in de behoeften van deze dieren te voorzien, bouwt de Dierenbescherming professionele dierenbeschermingscentra op diverse plekken in het land. Deze gebouwen zijn duurzaam, worden volgens de laatste inzichten op het gebied van dierenwelzijn gerealiseerd en bieden tevens ruimte voor educatie, voorlichting en medische zorg.

We bouwen professionele dierenbeschermingscentra die tevens ruimte bieden voor educatie, voorlichting en medische zorg

Preventieve dierenhulp

Al in de beginjaren van de Dierenbescherming speelde voorlichting een belangrijke rol, maar zonder moderne media was dat nogal een klus. Bestuurders trokken daarom actief het land in en hielden praatjes via de radio om zoveel mogelijk mensen te bereiken.

Op openbare plaatsen werden vermanende slagzinnen gehangen. Begin twintigste eeuw verschenen op allerlei plekken ovale, emaille borden met de spreuk 'Behandel de dieren met zachtheid, spaar de vogels'. De Dierenbescherming investeerde in de jaren vijftig al in voorlichtingscampagnes. Gericht op de massa, of juist op een klein gezelschap, in de vorm van een cursus of training, zoals EHBO voor Dieren. Vanaf de oprichting was er ook aandacht voor het opvoeden van de jeugd. Om mensen bij het propagandawerk

te betrekken, werd er in de jaren dertig een werkgroep opgericht. Maar echt contact met de jeugd was er nog niet. Pas in de laatste vijftig jaar veranderde dat. Van preventie was ook nog niet echt sprake, een onderdeel van ons werk dat gaandeweg belangrijker is geworden. Vanuit de gedachte dat wanneer minder dieren in de knel komen, redden minder nodig zal zijn. Al blijven we natuurlijk onverminderd klaarstaan voor dieren in nood. Preventieve dierenhulp richt zich niet alleen op dieren, maar ook op mensen. Op maatschappelijk niveau, met hulpverleningstrajecten voor huisdiereigenaren die problemen ondervinden met hun dieren. Verder ondersteunen we met ons project Dierenbuddy ouderen en chronisch zieken bij het verzorgen van huisdieren. En geven we educatie en voorlichting op scholen om jonge generaties te leren wat dieren nodig hebben om een goed leven te leiden.

Preventieve dierenhulp is een belangrijk onderdeel van ons werk geworden en richt zich niet alleen op dieren, maar ook op mensen

Inspectiedienst

Hoewel de 'moderne historie' van de Inspectiedienst begon in 1986, gaat de geschiedenis van het inspectiewerk veel verder terug met veldwachters die de moed hadden om dierenkwellers in de kraag te vatten.

Wij vinden het volstrekt normaal dat dieren in Nederland beschermd zijn en dat je ze niet mag mishandelen. Maar toen de Dierenbescherming 160 jaar geleden werd opgericht, was het dat allerm minst. Een eerste hoopvolle stap voor een beter dierenwelzijn werd gezet in 1875 toen er een wet kwam waarmee het mishandelen van honden en katten strafbaar werd. Vijf jaar later kreeg ook een aantal vogel- en zoogdiersoorten bescherming en in 1886 werd dierenmishandeling een misdrijf. In 1920 begon de Dierenbescherming te controleren of mensen zich wel aan die wetten hielden. Deden ze dat niet? Dan mocht de veldwachter ze toespreken en bekeuren. Toch duurde het nog tot 1976 tot de eerste betaalde inspecteur in dienst kwam. In 1986 werd de Inspectiedienst (LID) opgericht, die toezag op naleving van de

wet, klachten behandelde en controles uitvoerde. Inmiddels is de Landelijke Inspectiedienst Dierenwelzijn een onafhankelijke stichting die in opdracht van het ministerie van LNV werkt en 25 inspecteurs telt. In 2023 reageerden zij bijna 15.000 keer op meldingen over verwaarloosde dieren. Het inspectiewerk is kostbaar, maar onmisbaar. Een deel van de kosten komt voor rekening van de overheid. De rest van de werkzaamheden wordt betaald door de Dierenbescherming.

Het inspectiewerk is kostbaar, maar onmisbaar. In 2023 reageerden inspecteurs op 15.000 meldingen van verwaarloosde dieren.

VEEL BEREIKT, MAAR NOG LANG NIET KLAAR.

Al 160 jaar maakt de Dierenbescherming het verschil voor dieren in nood. Helaas is onze strijd nog lang niet voorbij, en zijn dagelijks vele dieren afhankelijk van hulp. Wij gaan onverminderd door tot de dag dat we kunnen zeggen: onze taak zit erop. Dat kunnen we niet zonder uw hulp. Laten we samen zorgen dat ook de volgende 160 jaar net zo impactvol worden. Uw steun betekent een betere toekomst voor talrijke dieren, zoals Spike, Anna en Ivy.

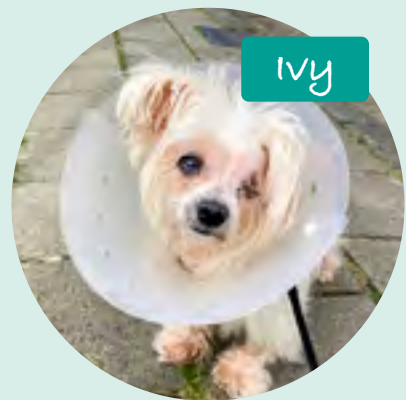
Voor een plaats in de samenleving

We geven op vele manieren voorlichting zodat mensen beter rekening kunnen houden met de natuurlijke behoeften van dieren. Zoals egels, die massaal in de opvang belanden omdat ze het mede door verstening van tuinen niet meer redden in het wild.

Voor een verbod op het vervoeren van kalfjes

Veetransporten zijn ons al jaren een doorn in het oog. Niet alleen worden dierenwelzijnsregels geschonden, ook worden kalfjes op veel te jonge leeftijd vervoerd. We blijven binnen de politiek strijden voor een verbod op het vervoeren van deze jonge dieren.

Voor het opvangen en verzorgen van dieren in nood

Nog altijd worden dieren verwaarloosd en gedumpt. Zoals Ivy, waarover u meer leest op pagina 35. We vangen deze dieren op in onze asielen en geven ze de liefdevolle medische zorg die ze nodig hebben.

OOK NU HEBBEN DIEREN HULP NODIG

Daarom blijven we ons vandaag, morgen en zolang als het nodig is inzetten voor dieren die ons nodig hebben. **Helpt u ons daarbij?** Meer info op dierenbescherming.nl/jubileum.

Voor een diervriendelijke samenleving.

**DIEREN
BESCHERMING**

De rijke loopbaan van Wim Koedijk

In 2005 ging hij met pensioen, maar als relatiebeheerder nalatenschappen bleef hij nog tot december van afgelopen jaar verbonden aan de Dierenbescherming. Wim Koedijk blikt terug op een lange, betekenisvolle carrière. Die van start ging in 1984, toen hij directeur werd van de Landelijke Inspectiedienst.

"In augustus bestond de Dierenbescherming 160 jaar, maar ook het 125-jarig jubileum staat me nog helder voor de geest. Dat werd in stijl gevierd bij Hotel Des Indes in Den Haag. Mijn auto, een Lada, parkeerde ik een paar straten verderop, omdat die nogal uit de toon viel bij mijn gehuurde jacquet met cumberband die de dresscode voorschreef. De receptie werd druk bezocht, Freddie Heineken betaalde de rekening wel. Opkomen voor zwakkeren, dat zijn dieren helaas nog steeds, is altijd mijn drijfveer geweest. Toen ik bij de Dierenbescherming begon, stond het inspectiewerk nog in de kinderschoenen. In de periode die volgde deden we veel opsporingsonderzoeken, maar ook signalerend werk. Kilometers film maakten we van verzwakte zeugen die de slachthuizen binnenkwamen; het was één doffe ellende. We toonden deze beelden vervolgens aan toenmalig staatssecretaris Gabór. Witheet was hij en greep direct de telefoon om de mensen die dit door de vingers

hadden gezien ter verantwoording te roepen. Hetzelfde gold voor vee-transporten. Varkens die naar Italië gingen, om in slachthuizen met Europese subsidie te worden geslacht, waarna het vlees terug naar ons land kwam. Wij legden het allemaal vast en met onze bevindingen stapten we naar de Kamer om de zaak flink onder druk te zetten. Daarmee werd de Dierenbescherming een partij van betekenis in de politieke afweging om bij dierenwelzijnszaken van advies te dienen. Wat ik als directeur bij de Inspectiedienst heb meegemaakt, maakte mijn behoefte om dieren te helpen nog sterker. Die motivatie nam ik mee in de gesprekken die ik later als relatiebeheerder voerde met mensen die de Dierenbescherming opnamen in hun testament. Ik bouwde een band met ze op en heb op menige uitvaart gesproken. Een bijzondere herinnering bewaar ik aan het afscheid van een mevrouw op een natuurbegraafplaats. Met uitzicht op de bloeiende velden zaten haar man en ik met een tafel, twee stoeltjes en een kopje koffie bij haar graf. Wat kan je in zo'n situatie mooier wensen? Ik mis de Dierenbescherming meer dan ik had verwacht. Maar ik kijk met een voldaan gevoel terug. Dat ik bij de Inspectiedienst met mijn voeten in de klei stond, vond ik machtig mooi. Maar ook de jaren daarna waren waardevol en onvergetelijk."

'Kilometers film maakten we van misstanden. Met onze bevindingen stapten we naar de politiek om de zaak flink onder druk te zetten.'

Kijk omhoog!

Het trekseizoen is in volle gang. Vogels die de zomer in ons land hebben doorgebracht vliegen massaal naar het zuiden en maken plaats voor vogels die in de winter juist graag hier verblijven. Sommige vliegen in grote zwermen, andere alleen. De afstanden die trekvogels afleggen zijn amper te bevatten. Zoals de Noordse stern, die ieder jaar de aarde rondvliegt.

In de lente van het Zuidpoolgebied naar Arctische streken en in de herfst weer terug. Waarom doen ze dat? En hóe?

Een groep wulpen
trotseert een
winterstorm
tijdens hun trek.

Van levensbelang

Bij de vogeltrek zijn er twee aspecten van levensbelang: op tijd vertrekken en de weg vinden. Klinkt als een eenvoudige klus, maar dat is het niet. Vogels gebruiken de veranderende daglengte als aanwijzing. Zodra de dagen korter worden, is het tijd om terug naar de tropen te keren. Omgekeerd werkt dat trucje niet. In de tropen is de daglengte immers altijd hetzelfde. Maar ook dan worden vogels rusteloos zodra

ze aan hun noordwaartse trek moeten beginnen, het is hun biologische klok die spreekt. Hoe vogels de weg vinden is nog merkwaardiger. Ze leggen duizenden kilometers af om op dezelfde plek plek en soms zelfs in hetzelfde nestkastje te landen. Ook jonge vogels die nooit op hun overwinteringsplaats zijn geweest, weten de weg. Om te navigeren, volgen vogels kustlijnen en rivieren, en houden ze de zon en sterren in de gaten.

Trekvogels weten bijvoorbeeld dat de zon in het oosten opkomt en ondergaat in het westen en dat de stand verandert per tijdzone. Het zijn de hoogvliegers die hier volop gebruik van maken, omdat zij de zon altijd zien opkomen en ondergaan. Lager vliegende vogels vertrouwen meer op hun kompas; microscopisch kleine 'magneetkristallen' in hun weefselcellen die zo gevoelig zijn dat ze via het aardmagnetisch veld hun route bepalen.

Rosse grutto

Blijven of vertrekken?

Vogels in ons land staan jaarlijks voor de keuze: blijven of vertrekken? Een deel houdt het bij het eerste. Maar wat ze ook doen; er moet volop gegeten worden. Vogels die hier blijven, bouwen een vetreserve op om de wintermaanden door te komen. Bessen, zaden en noten vormen een goede basis. De vogels die vertrek-

ken, eten om energie te vergaren voor hun lange reis. Zoals de rosse grutto uit Alaska die in één keer naar Nieuw-Zeeland vliegt, dwars over de Grote Oceaan, om er te overwinteren, een afstand van zo'n 12.000 kilometer. Zo zijn er meer trekvogels die hun koude, voedselarme omgeving maar al te graag verruilen voor een warmer, voedselrijker gebied.

Twijfelaars

En dan zijn er nog de twijfelaars. Soorten die soms wel, soms niet vertrekken. Neem de ooievaar. Vroeger een trekvogel bij uitstek, maar tegenwoordig blijft zeker een derde van de populatie in ons land. Tenminste; zolang het niet vriest en er voldoende voedsel is. Sommige vogelsoorten vertrokken van oudsher naar warme gebieden, maar omdat we door klimaatverandering in Nederland steeds zachtere winters hebben, zijn ze geneigd om te blijven. Voorbeelden hiervan zijn de tijaftaf, zwartkop en kleine zilverreiger. Incidenteel kunt u tijdens een winterse wandeling zelfs een regenwulp of kwikstaart treffen.

Zwartkop

Grauwe gans

Explosie aan eten

Vele van 'onze' Nederlandse broedvogels trekken in de herfst naar het zuiden. Maar vogels die noordelijker broeden, komen juist hier overwinteren of trekken via ons land naar warmere gebieden. Zoals ganzen, die in de winter profiteren van onze eiwitrijke graslanden. 's Zomers vliegen ze weer richting Arctische gebieden om daar te smullen van de explosie aan insecten en hoge kwaliteit aan kruiden en grassen. Voor deze vogels is niet de kou, maar de beschikbaarheid van voedsel de belangrijkste reden om te migreren.

**Op één dag
kunnen meer
dan anderhalf
miljoen vogels
overvliegen**

Volksverhuizing

Na de zomer begint de vogeltrek, met een piek in oktober. Er zijn dan talrijke vogels in de lucht, zoals kolganzen, vinken en veldleeuweriken. Een prachtig gezicht. Er zijn er die eerder vertrekken. Zo gaan gierzwaluwen, koekoeken en wulpen direct na het broedseizoen de lucht in. De vogeltrek is een volksverhuizing die z'n weerga niet kent. Op één dag kunnen meer dan anderhalf miljoen vogels

overvliegen. Het loont om op zoek te gaan naar hoge punten in het landschap. Op de Veluwe, Waddeneilanden of Sallandse Heuvelrug bijvoorbeeld. Hier maakt u op heldere dagen kans om groepen vogels te zien overvliegen. Roofvogels en andere grote soorten gebruiken opstijgende, warme lucht om hoogte te maken en in lange glijvluchten door te reizen. In het oosten van het land kunt u ook kraanvogels spotten.

De Dierenbescherming zet zich dag en nacht in voor dieren. Dat doen we onder meer met onze dierenambulances, dierenopvangcentra en vele medewerkers en vrijwilligers. We krijgen daarbij hulp van dierenliefhebbers uit alle hoeken van ons land.

Bom ontmanteld

In hartje Rotterdam werd onlangs een bom uit de Tweede Wereldoorlog ontmanteld. Ruim duizend bewoners moesten hun woning uit. Omdat in het gebied veel huisdieren wonen, kregen wij vanuit de gemeente het verzoek om te assisteren. Er stonden zodoende dierenambulances paraat om huisdieren tijdelijk over te brengen naar een van de opvangcentra in de regio. Van tevoren waren al verschillende dieren door hun eigenaren aangemeld, maar er was ook plek voor dieren van mensen die onverhoopt geen onderdak voor de dag bleken te hebben. Zodra de bom veilig opgeruimd was, konden iedereen terug naar huis.

Keuze-stress

Dierenasiel Winschoten kon van een gift onlangs nieuw speelgoed aanschaffen. Dat beviel de honden wel. Bailey kreeg er spontaan keuzestress van. Uiteindelijk vond ze haar favoriete speeltje, dat ze vervolgens overal mee naartoe sleepte.

Kunstwerken in de klas

Wat hebben kunst, cultuur en de Dierenbescherming met elkaar gemeen? Een heleboel, zo vonden leerlingen van Kindcentrum de Schakel in Oudelande. Tijdens de Kinderkunstweek maakten zij mooie kunstwerken. Zelfs zó mooi dat ze werden tentoongesteld voorafgaand aan een kunstveiling in de kerk van Oudelande. Iedereen mocht bieden. De leerlingen hadden al besloten dat de opbrengst naar Dierenambulance Zeeland zou gaan. Al had niemand verwacht dat ze maar liefst € 750 zouden ophalen.

Wens vervuld

De grote wens van Anneli voor haar verjaardag was om dieren te kunnen redden. Dat vonden wij zo lief en daarom mocht ze een middagje met onze dierenambulance op pad. Ze hebben onder meer duiven gered en een kat met z'n eigenaar herenigd. 'Het was een topdag,' aldus Anneli. Wij vonden het bijzonder dat dit haar gedroomde verjaardagscadeau was. Hoe meer dierenvrienden hoe beter!

Liefde is...

Eerst de hond afdrogen na een wandeling in de regen.
#vrijwilligerswerk

Benarde positie

Wat een inzet en geduld! Vrijwilliger Sjaak van Dierenambulance Noord-Holland Zuid is samen met de Hillegomse brandweer drie uur bezig geweest om een kat uit een benarde positie te bevrijden. Het onfortuinlijke dier zat vermoedelijk al enkele dagen klem in een spouwmuur. Gelukkig waren we er op tijd bij en is hij inmiddels herenigd met zijn baasjes.

Met spoed geopereerd

De bijna 16-jarige Ivy werd gevonden met een vervilte vacht vol vlooiën. Haar gebit was er slecht aan toe, haar vacht vastgedraaid om de tanden van de onderkaak. Haar linkeroog was aangetast en volgelopen met bloed. Ivy moest met spoed geopereerd worden. Haar eigenaar was onbekend en daarom droegen wij zorg voor alle kosten. Een crowdfunding en een aantal lieve dierenvrienden brachten vervolgens voldoende geld bij elkaar op om de medische zorg voor Ivy te bekostigen.

In een mandje op straat

Op straat in Rotterdam-Zuid trof een oplettende voorbijganger in een kattenmandje een fret met eten, snoepjes en een speeltje erbij. Ze belde de dierenambulance. Het diertje bleek handtam en dierenambulance-vrijwilliger Miriam kon het niet laten om hem tijdens het overzetten even van dichtbij te bewonderen. Fretten zijn speels en ondernemend en ze hebben een heleboel energie, maar het blijven roofdiertjes en ze kunnen flink bijten. We zien vaak dat mensen zich onvoldoende inlezen in het karakter van dieren en ze op straat zetten zodra ze ander gedrag vertonen dan ze hadden verwacht. Deze fret is gelukkig op tijd gevonden en werd overgebracht naar een opvang speciaal voor fretten die nergens anders terecht kunnen.

Het verhaal van Trudy in De Nalatenschap

Het levensverhaal van Trudy staat centraal in het programma De Nalatenschap, dat op zaterdag 23 november om 16:30 uur te zien is bij SBS6. Met herhalingen op zondag 24 november 2024 om 12:30 uur en zaterdag 15 maart 2025 om 10:00 uur. Meer informatie over de mogelijkheden om na te laten aan de Dierenbescherming vindt u op dierenbescherming.nl/nalaten.

“Jij hebt toch niet voldoende kapitaal om aan de Dierenbescherming na te laten?” reageerde een vriendin. Dat vond ik zo raar. Alles wat je kan missen voor dieren is toch welkom?’

Trudy Snel (83) besloot enkele jaren geleden om aan de Dierenbescherming na te laten. Haar inspirerende levensverhaal staat centraal in het televisieprogramma *De Nalatenschap*, dat in november wordt uitgezonden.

“Ik kwam in een tijdschrift het verhaal tegen van een mevrouw die de Dierenbescherming in haar testament had opgenomen en wist meteen; ‘dat ga ik ook doen’. Ik vertelde over mijn voornemen aan een vriendin, zij reageerde verontwaardigd; ‘jij hebt toch helemaal niet voldoende kapitaal om dat te doen?’ Dat vond ik zo raar. Alles wat je kan missen voor dieren, is toch welkom? Dat bevestigde de relatiebeheerder van de Dierenbescherming. Ik hoefde ook niet over de streep te worden getrokken, mijn besluit had ik allang genomen. In mijn volwassen leven heb ik altijd dieren gehad. Als kind niet. Ik werd in de oorlog geboren, dus het was lastig genoeg om als gezin het hoofd boven water te houden. We woonden in Amsterdam, maar verhuisden in de hongerwinter naar Groningen, naar de boerderij van mijn overgrootmoeder, of oma-oma zoals ik haar noemde. Ik was toen wel al met dieren bezig, nam regelmatig gewonde vogeltjes mee naar huis. Na de oorlog keerden we terug naar Amsterdam. Ik kan me nog goed herinneren, ik was al getrouwd, dat ik in de etalage van de dierenwinkel een nestje pups zag. Zonder overleg heb ik een van de hondjes mee naar huis genomen. Toen we naar Friesland verhuisden, kwamen er ook drie eenden en een kat, die we zwaar ondervoed in huis namen. Ach, we hadden alle ruimte, dus de dieren konden naar hartenlust rond-scharrelen. Sinds kort heb ik een Britse korthaar, de zevenjarige Blue, via een fokker. Ze is schuw en bang voor alles. Een paar dagen geleden legde ze voor het eerst haar pootje op mijn schoot, dat vond ik zo lief. Of dieren er nu veel beter aan toe zijn dan toen ik jong was, betwijfel ik. Als ik de enorme veewagens zie rijden, die onschuldige koppies door de tralies; vreselijk. We moeten meer respect voor dieren hebben, de wereld zou er een stuk mooier uitzien. De doelbestemming voor mijn nalatenschap laat ik open. Ik ben ervan overtuigd dat de Dierenbescherming er respectvol mee om zal gaan en dat het ten goede komt aan de dieren die het op dat moment 't hardste nodig hebben. Voor Blue heb ik laten vastleggen dat ze na mijn overlijden wordt opgevangen en er een fijn plekje voor haar wordt gezocht. Dat geeft rust.”

Voor al uw vragen en opmerkingen kunt u onze klantenservice bereiken via 088 811 3000 van maandag tot en met vrijdag van 09.00 tot 17.00 uur.

facebook.com/deDierenbescherming

X.com/Dierbescherming

instagram.com/Dierenbescherming

linkedin.com/company/de-dierenbescherming

Word vrijwilliger

Zonder de inzet van onze duizenden vrijwilligers zou de Dierenbescherming niet kunnen bestaan. Werken bij de Dierenbescherming is leuk, betekenisvol en leerzaam bovendien. Lijkt het u ook leuk om te werken met dieren? Wij zijn blij met iedereen die ons wil helpen. Zo zijn we regelmatig op zoek naar asielmedewerkers, scholenvoorlichters en dierenambulancierijders. U bekijkt alle vacatures bij u in de regio op dierenbescherming.nl onder het kopje 'Vacatures'.

'Als je vrijwilligerswerk doet sta je vanzelf in verbinding met anderen. Je geeft en investeert, maar krijgt er ook veel voor terug. Met een uurtje per week maak je al een verschil.'

Helma is vrijwilliger op de hondenafdeling van het asiel

BEELD ERIK BUIS

Nalaten aan de Dierenbescherming

Mensen die ervoor kiezen om de Dierenbescherming op te nemen in hun testament laten hun liefdevolle zorg voor dieren voortleven en dragen ook in de toekomst bij aan een verbetering van dierenwelzijn. Omdat wij volledig afhankelijk zijn van giften en donaties is elk bedrag, groot of klein, bijzonder waardevol. Wilt u meer weten over de mogelijkheden om na te laten aan de Dierenbescherming? Neem dan vrijblijvend contact op met ons Team Bijzondere Giften.

Jana van Muijden, Agnes van Veen, Martijn Landman, Sonja de Boo-Koremans
T 088 811 3066

E nalaten@dierenbescherming.nl

I dierenbescherming.nl/nalaten

Hebt u ons opgenomen in uw testament?

Laat het ons weten; wij bedanken u graag.

Dierenleed melden?

Neem dan contact op met het landelijke meldnummer van de politie: 144

Website

dierenbescherming.nl

Service & Informatie

Postbus 85980,
2508 CR Den Haag
T 088 811 3000
dierenbescherming.nl/klantenservice

Raad van Toezicht

Karin Broekhuizen (voorzitter),
Marije Eleveld, Franck Meijboom,
Nicolien van den Biggelaar,
Johan van Hoof, Ralph van Disseldorp

Directeur/Bestuurder

Ellen Bien

Ledenraad

dierenbescherming.nl/ledenraad

Lidmaatschappen

- Vanaf € 36 per jaar
 - Lidmaatschap Gezin: € 58 per jaar (bent u lid en wilt u dit omzetten naar een gezinslidmaatschap? Neem contact op met Service & Informatie)
 - Bedrijfslidmaatschap: € 100 per jaar
- Meer informatie op dierenbescherming.nl

De Dierenbescherming voert incasso's einde maand uit. Rekeningnummer (IBAN): NL05INGB0003963156
Incassant ID Dierenbescherming: NL56ZZZ404073190000

De Dierenbescherming wordt gesteund door:

De Dierenbescherming voert het CBF-keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving. Dit houdt in dat de Dierenbescherming voldoet aan de strenge eisen op het gebied van financieel beheer, organisatie, bestuur en fondsenwerving.

COLOFON Coördinatie en eindredactie: Annelie Verhagen **Teksten:** Niels Dorland, Annelie Verhagen **Correcties:** Jan van de Staaij
Vormgeving: Martin Raven **Lithografie:** Studio Boon **Drukwerk:** Senefelder Misset, Doetinchem **Coverfoto:** Dierenbescherming **Oplage:** 130.000
DIER voor blinden en slechtzienden: DIER in braille bij CBB, Ermelo, T 0341 56 54 77

De Dierenbescherming noch de redactie draagt op enigerlei wijze verantwoordelijkheid voor de strekking en inhoud van geplaatste advertenties. Artikelen mogen met bronvermelding worden overgenomen na toestemming van de Dierenbescherming. Door lezers ingezonden fotomateriaal wordt automatisch eigendom van de Dierenbescherming.

De Dierenbescherming vangt jaarlijks tienduizenden honden, katten, konijnen en knaagdieren op. Ze krijgen liefdevolle zorg in het asiel of bij een gastgezin en als ze er klaar voor zijn, zoeken we een thuis voor ze.

Happy

Happy was nog geen jaar oud toen hij in het asiel terechtkwam. Wat er die eerste maanden van zijn leven is gebeurd, weet niemand. Margreet zocht Happy er op en had direct een klik met hem. Ze besloot hem te adopteren. Dat hebben zij en haar gezin geweten. Hij was extreem druk, bezitterig met speeltjes, mensen en eten en agressief naar alle honden die zijn pad kruisten.

Baasje over Happy

Margreet: "Happy was een vat vol tegenstrijdigheden. Niet durven spelen, maar wel willen. Achter iets aanrennen, maar bang op een open veld. Knuffelen, maar dan toch bijten. Ik was Agility-instructeur – waarbij je met je hond een parcours loopt vol obstakels – en deed mee aan wedstrijden. Met hem zou dat volgens velen een kansloze missie zijn. Maar ik had hem Happy genoemd omdat hij óók uitzinnig blij kon zijn. En als ik die energie nou eens om kon zetten naar samen plezier hebben? Agility is een minutieus samenspel van mens en hond. Het heeft Happy's leven zo veel mooier gemaakt. Samen maakten we deel uit van het team dat twee keer Nederlands Kampioen is geworden en nu staan we aan de vooravond van het Wereldkampioenschap voor senioren. Let wel; met senioren worden de baasjes bedoeld. En waar de gemiddelde leeftijd van de deelnemende honden zo rond de zeven jaar ligt, scheurt Happy op elfjarige leeftijd nog steeds met extreem veel plezier en enthousiasme over het veld. Hij is uniek, één brok dynamiet en het mooiste cadeautje dat we ons hadden kunnen wensen."

'Op elfjarige leeftijd scheurt hij nog steeds met extreem veel plezier en enthousiasme over het veld. Hij is uniek en het mooiste cadeautje dat we ons ooit hadden kunnen wensen.'

**Achter
elke
postcode
zit een
verhaal.**

De Dierenbescherming maakt zich hard voor de verbetering van dierenwelzijn in ons land en begeleidt ontheemde dieren naar een liefdevol thuis. Vaak komen zij uit een situatie waarin ze ernstig verwaarloosd of mishandeld zijn. Er is nog veel werk te doen, maar gelukkig hebben we ook goed nieuws: jaarlijks biedt de Dierenbescherming onderdak aan zo'n 20.000 asiieldieren en dierenambulances rijden meer dan 76.000 keer uit voor dieren in nood.

De Dierenbescherming ontving sinds 1996 een bijdrage van € 44,8 miljoen. Deelnemers van de Postcode Loterij: bedankt! Dankzij u kunnen wij de Dierenbescherming en meer dan 100 andere organisaties financieel ondersteunen. En dankzij u heeft de Postcode Loterij sinds 1989 al ruim € 6,2 miljard aan goede doelen geschonken.

Samen voor een betere wereld: postcodeloterij.nl

U een kans, zij een kans!

